

Pius XII.

apoštolský list (*litterae apostolicae*) z 8. dubna 1948, povyšující břevnovský kostel svaté Markéty na menší papežskou baziliku (*basilica minor*)

ECCLESIA ABBATIALIS DEO IN HONOREM S. MARGARITAE, V. M., DICATA, IN LOCO
« BREVNNOV » PROPE URBEM PRAGAM, IN CECOSLOVACHIA, TITULO AC PRIVILEGIIS
BASILICAE MINORIS HONESTATUR.

OPATSKÉMU KOSTELU ZASVĚCENÉMU BOHU KE CTI SVATÉ PANNY A MUČEDNICE
MARKÉTY NA MÍSTĚ ZVANÉM »BŘEVNOV« NEDALEKO MĚSTA PRAHY
V ČESKOSLOVENSKU SE UDĚLUJE POCTA UŽÍVAT TITUL A PRIVILEGIA MENŠÍ PAPEŽSKÉ
BAZILIKY (BASILICA MINOR)

Acta Apostolicae Sedis, 1948, svazek 40, s. 538–540
[digitalizát](#)

Národní archiv Praha, fond Benediktini Břevnov, sign. 489
[digitalizát](#)

PIVS PP. XII

Ad perpetuam rei memoriam

Inclyti Ordinis Sancti Benedicti quae et quanta fuerint omni tempore in Ecclesiam merita et humanam societatem permulta et clarissima documenta testantur. Inde enim a primis ipsius Ecclesiae saeculis abbatiae et monasteria quamplurima ubique terrarum, in Europa praesertim, fundata, Legiferi Patris praeceptum: « *ora et labora* » actu perficientes, una cum religione et pietate, artes quoque et omnem humanitatem late et indesinenter diffuserunt. Inter quae monasteria non solum haud postremum obtinet locum, immo primas habet partes, Brevnoviense illud coenobium, quod, prope Pragam, a Sancto Adalberto, ejusdem civitatis, tunc temporis episcopalis, Antistite et Christi Domini martyre saeculo decimo fundatum, totius Bohemiae monasteriorum antiquissimum et, concessione Decessoris Nostri Joannis PP. XV, princeps esse constat. Primitivum templum, quod ab ipso S. Adalberto dicitur consecratum, ab haereticis Hussitis graves pertulit injurias, sed, anno MDCCLVII restitutum, die IX mensis Octobris ejusdem anni, iterum consecratum

PIUS XII.

Na věčnou památku

Velice početné a známé dokumenty dosvědčují, jaké a jak veliké byly v každé době zásluhy **slavného Řádu svatého Benedikta** o církvi a o lidskou společnost. Od prvních století církve proto množství opatství a klášterů založených všude po světě, zvláště v Evropě, uvádělo ve skutek příkázání otce zákonodárce »*modli se a pracuj*« a spolu s náboženstvím a zbožností dodaleka a nepřetržitě šířili také umění a řemeslo i veškeré vzdělání. Mezi těmito kláštery nejen zaujímá místo, které není poslední, ale má přední postavení ono břevnovské cenobium, které bylo, jak je známo, v desátém století založeno nedaleko Prahy svatým Vojtěchem, biskupem toho města, které už v té době bylo sídlem biskupství, a mučedníkem Pána Krista; je ze všech klášterů v Čechách nejstarší a na základě svolení našeho předchůdce papeže Jana XV. má přední postavení. Prvotní kostel, který prý byl konsekrován samotným svatým Vojtěchem, utrpěl těžké újmy od kacířských husitů, ale roku 1757 byl opraven a dne 9. října téhož roku znovu konsekrován a zasvěcen. Za těchto posledních let přibýly

dedicatumque est. Hisce vero novissimis annis aliae accesserunt aedificio externae internaeque refectiones, ita ut praedicta Ecclesia Abbatialis, Sanctae Margaritae Virgini et Martyri dicata, inter principales Pragensis urbis sacras aedes adnumeranda sit. Ad ipsam enim denuo construendam et in formam, quae nunc cernitur, redigendam adlaboraverunt architectores, pictores aliique opifices, arte, quae « Baroca » audit, in Bohemia celeberrimi, qui Domum Dei quo majori decet ornamento auxerunt. Amplitudine enim excellit, septem ornata est altaribus et choro ditata in quo quadraginta monachi locum habere possunt. Eam insuper venerabiliorum reddunt plurima Sanctorum coelitus lypsana, inter quae recensendae sunt insignes reliquiae SS. mae Crucis Domini Nostri Jesu Christi, quae in eadem Ecclesia peculiaribus liturgicis honoribus gaudent, necnon reliquiae S. Margaritae Virginitis et Martyris, uti diximus, Ecclesiae titularis, ad quam in ejus die festo plurimi, peregrinorum more, conveniunt fideles, ibique asservatur corpus S. Guntheri eremita, qui saeculo decimo primo floruit. In hoc monasterio insuper, saeculo XVIII, sub Abbate Bennone II Loeb, videtur coeptum coli fuisse Sancti Patris Benedicti numisma. Multa insuper et pretiosa sunt vasa sacra, vestes liturgicae, aliaque supellex ad divina officia necessaria, quae in thesauro ecclesiae adservantur. Monachi autem continentis Monasterii non solum vitam agunt contemplativam simul et activam, prout exigit sapientissima eorundem Patris Regula et sacras functiones ad normam liturgicarum legum, ut proprium est sui Ordinis, semper peragunt, sed in ministerium quoque paroeciale ad bonum fidelium laudabiliter incumbunt. Quibus rationibus permoti, preces Venerabilis Fratris Josephi Beran, Archiepiscopi Pragensis, necnon hodierni Abbatis memorati Brevnoviesis Monasterii libentissime excipientes, ut universo Ordini S. Benedicti, de Ecclesia optime merito, gratificemur et splendorem saepius dictae ecclesiae abbatialis augeamus, audito Venerabili Fratrem Nostro Clemente S. R. E. Cardinali Micara, Episcopo Veliterno, Sacrae Rituum Congregationis Praefecto, certa scientia et matura deliberatione Nostris atque Apostolica Nostra auctoritate, praesentium Litterarum vi perpetuumque in modum, Ecclesiam abbatialem Deo in

stavbě další vnější i vnitřní úpravy, takže zmíněný opatský kostel, zasvěcený svaté panně a mučednici Markétě, je nutno počítat mezi základní posvátné stavby města Prahy. K tomu, aby byl kostel znovu vybudován a dostal podobu, kterou lze vidět dnes, totiž ve slohu, kterému se říká »barokní«, přispěli svou prací nejslavnější architekti, malíři a další umělci v Čechách a skvěle tento dům Boží vyzdobili. Vyniká prostorností, je vyzdoben sedmi oltáři a nachází se v něm chór, ve kterém může zaujmout místo čtyřicet mnichů. Ctihodnost mu dále dodává množství ostatků svatých nebešťanů – mezi nimi je třeba zmínit relikvie nejsvětějšího kříže našeho Pána Ježíše Krista, které se v tomto kostele těší zvláštní liturgické úctě, a dále relikvie svaté Markéty, panny a mučednice, a jak jsme řekli, patronky kostela, k níž o jejím svátku jako poutníci přicházejí velice četní věřící; je tam uchováváno tělo svatého poustevníka Vintíře, který žil v jedenáctém století. Dále se zdá, že v tomto klášteře začala v 18. století, za opata Bennona II. Löbla, úcta k medailce našeho svatého otce Benedikta. Je tu dále mnoho vzácných posvátných nádob, liturgických oděvů a další věci potřebné k božskému officiu, které se uchovávají v pokladnici kostela. Mniši přilehlého kláštera nejenom vedou kontemplativní a zároveň aktivní život, tak jak to vyžaduje velice moudrá Řehole jejich otce, a stále konají posvátné služby podle liturgických zákonů, jak je to vlastní jejich řádu, ale také se chvályhodně věnují službě ve farnosti k dobru věřících. Tyto důvody nás vedly k tomu, že jsme rádi vyslyšeli prosby ctihodného bratra Josefa Berana, pražského arcibiskupa, a také dnešního opata vzpomínaného břevnovského kláštera, a poté, co jsme vyslechli svého ctihodného bratra Clementa Micaru, kardinála svaté římské církve, biskupa ve Velletri a prefekta Posvátné kongregace pro obřady, a abychom obdarovali celý Řád svatého Benedikta, který má veliké zásluhy o církev, a zvětšili lesk častěji řečeného opatského kostela, na základě svého jistého poznání a zralého rozvážení a ze své apoštolské autority zdobíme a opatřujeme mocí tohoto listu opatský kostel zasvěcený Bohu ke cti svaté panny a mučednice Markéty v místě zvaném »Břevnov« nedaleko města Prahy v Československu natrvalo počtami a privilegií **menší papežské baziliky**

honorem S. Margaritae Virginis et Martyris [dicatam] in loco v. « Brevnov » prope urbem Pragam, in Cecoslovachia, honoribus ac privilegiis **Basilicae Minoris** decoramus atque afficimus. Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Haec edicimus, statuimus, decernentes praesentes Litteras firmas, valides et efficaces jugiter exstare ac permanere; suosque plenos atque integros effectus sortiri et obtinere; dictaeque Ecclesiae Abbatiali Brevnoviensi, nunc et in posterum, plenissime suffragari; sicque rite judicandum esse ac definiendum; irritumque ex nunc et inane fieri, si quidquam secus, super his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter sive ignoranter attentari contigerit. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die VIII m. Aprilis, an. MCMXXXVIII, Pontificatus Nostri decimo.

De speciali Sanctissimi mandato
Pro D.no Cardinali a Secretis Status

Dominicus Spada
a Brevibus Apostolicis

(basilica minor). Jakákoli opačná ustanovení ztrácejí platnost. To vyhlášíme a ustanovujeme, rozhodující, aby tento list byl a zůstal důvěryhodný, platný a účinný, aby získal a měl plné a neporušené účinky a aby nyní i nadále co nejplnějším způsobem napomáhal zmíněnému břevnovskému opatskému kostelu. Takový úsudek a takové ustanovení bylo náležité přijmout. A od nynějška se stane neplatným a lichým, jestliže se stane, že se kdokoliv v těchto věcech pokusí rozhodnout jinak, na základě jakékoliv autority, vědomě nebo nevědomě. Dáno v Římě u Svatého Petra, pod rybářským prstenem, dne 8. dubna roku 1948, v desátém roce našeho pontifikátu.

Na zvláštní příkaz Jeho Svatosti
v zastoupení pana kardinála státního
sekretáře

Domenico Spada
z úřadu pro papežská breve